

түрде қызмет етуі мүмкін екендігін атап көрсетеді. Қызмет көрсететін мүдделер қабылдаушы ұйымның мүдделері болуы мүмкін, оның жоғарғы басшылығы, IS пайдаланушылары, IS мамандары немесе қоғамдағы басқа мүдделі топтардың мүдделері қабылдауы мүмкін.

Қолданылған әдебиеттер

1. Вайшнави, В., Kuechler, W. және Petter, S. (2004/19). «Ақпараттық жүйелердегі ғылыми-зерттеу жобалау» 20 қаңтар 2004 ж. ; соңғы рет жаңартылған 2019 жылдың 30 маусымы. URL: <http://desrist.org/design-research-in-information-systems>
2. Kuechler В, Вайшнави В. (2008). «Дизайн ғылымындағы зерттеулерді дамыту туралы: ғылыми жобаның анатомиясы». Еуропалық ақпараттық жүйелер журналы. 17 (5): 489–504. doi:10.1057 / ejis.2008.40. S2CID 16297257.
3. Дреш, Алейн; Лакерда, Даниэль Пачеко; Jr, José Antônio Valle Antunes (2015). Дизайн бойынша ғылыми зерттеулер: ғылым мен технологияны дамыту әдісі. Чам: Спрингер. I бет. doi:10.1007/978-3-319-07374-3. ISBN 978-3-319-07373-6.
4. Ван Акен Дж. (2005). «Менеджментті зерттеу жобалау ғылымы ретінде: менеджменттегі білім өндірісінің 2 режиміндегі зерттеу өнімдерін тұжырымдау». Br J Manag. 16 (1): 19–36. doi:10.1111 / j.1467-8551.2005.00437.x.
5. Щедровицкий, Г. П. Наука и методология науки дизайна (Основные области теоретического исследования дизайна) [Электронный ресурс] / Г. П. Щедровский. – Режим доступа: <http://www.fondgp.ru/gp/biblio/rus/58> (дата обращения: 26.11.2012).
6. Кнабе, Г. Путь в дизайн [Электронный ресурс] / Г. Кнабе. – Режим доступа: <http://www.publish.ru/articles/4394794/text/4052027.html> (дата обращения: 26.11.2012).

ӘОЖ 72.03

ҚАЛАЛЫҚ ОРТАНЫҢ ИМИДЖІН ҚҰРУДАҒЫ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ТӘСІЛ

Умарова Фатима Мухитқызы

fatiumarova.03@mail.ru

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия Ұлттық университеті (Нұр – Сұлтан,
Қазақстан) Ғылыми жетекші – Б. Б. Белесарова

Архитектуралық брендингтің заманауи тәсілі қалалық кеңістікті қалыптастыру, технологиялар мен коммуникациялар арқылы жаңа идеялар ретінде қарастырылып, жайлылықты, қажеттілікті, бәсекеге қабілеттілікті әрі дамытын орта мақсатын берік ұстанады. Мақалада автор сәулет пен дизайндағы заманауи тәсілдерге шолу жасап, қазіргі заманғы сәулет ортасын қалыптастырудағы әлемдік тәжірибені қарастырды. Сәулет-құрылыс нысаны мен қоршаған ортаны түсінудегі негізгі тұжырымдамалық тәсілдер келтірілген. Заманауи жайлы қала ортасының шарттары, оның функциялары мен міндеттері көрсетілген. Архитектуралық брендинг ұғымы мен сәулет кеңістігінің бейнесі қалыптасу мәселелеріне ерекше назар аударылады. Сондай-ақ, мақалада ата-баба ортасының даму факторлары мен шарттары қарастырылады. Дизайндағы жайлылықты қабылдауға әсер ететін психологиялық аспектілер, әрі сәулет ортасы, соның ішінде жарнамалық дизайнның әсері қарастырылады. Авторлар сәулет пен дизайнды заманауи түсіну құрылыс технологиялары, эргономика және экологиялық жағынан кем түспейді деген қорытындыға келді. Мақаланың тұжырымдары қазіргі заманғы идеялар мен қалалық ортаның ыңғайлы болуға қойылатын талаптарды қысқаша сипаттайды. Мақала XX–XXI ғғ. сәулетшілері мен дизайнерлерінің қала құрылысы саласындағы заманауи шығармашылық тәсіл мысалдарымен көрнекі түрде суреттелген.

Сәулет және Сәулет дизайны туралы жалпы түсінік қалай тұжырымдау керек: ғимарат немесе құрылым-бұл формада енгізілген функционалды элементтердің жүйелік жиынтығы; немесе: ғимарат немесе құрылыс-композициялық шешімдерді жеке қабылдау.тәжірибеден

көрсету . Екі түсінік те ғимаратты объект ретінде бейнелейді: бірінші жағдайда сәулет техникалық шарттылық нәтижесі ретінде түсіндіріледі, екінші – эстетикалық үміттерді құрылыс қорытындысынан қалай ажырату керек деген. Зерттеуші Летербарроу " сәулет деген не?" (ол эстетикалық және технологиялық объект) деген сұрақты " қалай?" деген сұраққа алмастыру керек дейді. Көшбасшылық теориясының жақтаушысы: "басты сұрақ жай ғана жеткізуге болады: ғимарат қалай жұмыс істейді? Басқаша айтқанда, сәулет жұмысы шынымен не жасайды?"Летербарроу сәулет өнерінің екі түрін анықтайды:" бірінші түрі-техникалық және нәтижелі, екіншісі-контекстік және проективтік" [1]. Сәулет-көркемдік синтез қалалық кеңістікте әр түрлі өзара байланысты бағыттарда жүзеге асырылады: орта, Функционалды және бейнелі - символдық [2].

Аристотель , Ф. Ратцель, М. Вебер, К. Зитте, Ле Корбусье, В. А. Глазычев, а. в. Иконников және т. б. қалалар кеңістігінің даму бағыттарын және олардың тарихи дамудағы өзгерістерін іздеумен айналысты.

Зерттеудің мақсаты: жайлы қалалық орта имиджін қалыптастыруға қойылатын заманауи тәсілдер мен талаптарды анықтау.

Зерттеудің негізгі әдісі нақты көрсетуге мүмкіндік беретін сипаттамалық әдіс анықталды бақылау, түсіндіру, салыстыруды қоса алғанда, қалалық орта объектілерінің шығармашылық тұжырымдамаларын жобалауға қазіргі заманғы тәсілдердің ерекшеліктері және жалпылау. Сонымен қатар жүзеге асырды ғылыми әдебиеттерді теориялық талдау жіктеу әдісі қолданылады.

Түрлі тәсілдер бар қазіргі заманғы арт-сәулет шығармашылығындағы авторлық ұғымдар (сурет). Өлшемдерде мыналарды келтіруге болады:

- геометриялық үйлесімділік тұжырымдамасы және Тапсырыс (Ричард Мейер);
- музыкалық сәулет идеясы негізінде кеңістіктік ортаны ұйымдастыру тұжырымдамасы (Кристиан Портзампарк);
- "зияткерлік дематериализация"авторлық әдістемесі негізіндегі тәсіл (Жан Нувель);
- сәулет өнерінің семантикалық коммуникациясы мен өзін-өзі дамытуына негізделген тәсіл формалар (Питер Эйзенман);
- сәулеттік нысанды кеңістіктік ұйымдастырудың интеллектуалды синез концепциясы және үздіксіз сценарийі (Рэм Кулхас);
- интегралдық синтез тұжырымдамасы және сәулет ортасын "театрландыру" (Ян Герцог пен Пьер де Меррон) және т.б. [2].

Бірлескен сәулет өнерінің авторлық тұжырымдамаларын талдай отырып архитектураның функционалдығы сақталмайды деген қорытындыға келуге болады тек технологиялық мүмкіндіктері бар Заманауи құрылыс, Эргономика және экологиялық қауіпсіздік.

Әлеуметтік дизайн сәулет ортасының ажырамас бөлігіне, қалалық ортаны дамытудың өзіндік сценарийіне айналады. Архитектуралық тәсілдердің бір түрі тек эксклюзивті нысандарды ғана емес, сонымен бірге қоршаған орта мен әлеуметтік кеңістікті бағындыратын қалалық ортаның идеологиялық доминанттарын құруға мүмкіндік беретін үлкен әлеуетке ие.

Бүгінгі таңда қалаларды ұйымдастыру және дамыту саласында мыналарды анықтауға болады неғұрлым перспективалы факторлар:

- табиғи (қаланың табиғи ресурстарымен өзара іс - қимыл, экологияны қорғау);
- еңбек (еңбекті ұйымдастыру сапасы);
- ғылыми (ғылыми - зерттеу жұмыстарын жүргізу) [3];
- білім беру (мамандар біліктілігін арттыру);
- инвестициялық (қаланың бәсекеге қабілеттілігін дамыту және инвестицияларды тарту);
- инновациялық (қазіргі заманғы технологияларды қолдау) [4].

Ч. Ландри "креативті қала" кітабында концептуалды құралды "тұжырымдамалар, идеялар мен ойлау тәсілдерінің жиынтығы" ретінде анықтайды., анықталған мәселелерді түсіну, зерттеу және шешу үшін " [5]. Болашақты нақты жобалау перспективалары

қалаларды бірнеше аспектілермен сипаттауға болады: экологиялық, ресурстарды қорғау, қоршаған орта, қалыптастыру, функционалды, өндірістік және техникалық[6].

XXI ғасырдың басында. сәулетшілер бірегей қайталама көлемдерді құруға назар аударды. Сәулет формалары олардың иілгіштігі мен өзгергіштігі, фракталдылығы," тірі " динамикасы, табиғи формалар мен биоморфизм қағидаттарына еліктеуді жөн көреді. Қала тұжырымдамаларын жобалау кезінде болашаққа назар озық инновациялық технологияларды мақсаты өміршең жасау жобалары. XXI ғ. технологиясының негізгі бағыттары: биотехнология, нанотехнология, энергетика және отын[6]. Дәл бұл бағыттар қазіргі қала құрылысына жаңа серпін береді. Қолдану құрылыстағы аддитивті технологиялар Мас симальды функционалдылықты, жайлылықты қамтамасыз ету міндеттерімен байланысты, ресурстар мен уақытты үнемдеу, сонымен қатар берілген тәсіл сізге мүмкіндік береді пішіні мен құрылысы [7]. Бұл ретте функционалдылық пен жайлылық сіз жаңа деңгейге көтерілесіз. Басқаша айтқанда, болашақтың қаласы-бионабар, ресурс үнемдейтін, экологиялық таза, емдік-қалпына келтіру, жоғары технологиялық, ақпараттық-коммуникациялық, когнитивті, автономды, функционалды, оңай бейімделеді, природоинтегрированный қаласы [6]

Фонд Картье – Париж, Франция (1994), архитектор Жюль Понсе

Небоскреб Маханахон. Бангкок, Таиланд
(Ванг Ратананг 2014 г.)

Итальяндық сәулетші Альдо Росси (1931-1997 ж. ж.) здания функциясы уақыт бойы жиі өзгеріп отырады деп айтқан және функционалды критерий, нысанын анықтайды, өте тұрақсыз. Пішіні, арналған белгілі әрекеттер сақталады, бірақ функция ол қазірдің өзінде жүзеге асырылмауы мүмкін. Ле-тербарроу архитектураны былай қарастырады орналастыру үшін декорация немесе фон адам өмірінің алуан түрлілігі. Сәулетші Луис Кан (1901-1974), сондай-ақ Лоос сияқты (1870-1933 жж.) арт - сәулет өнерін "қызмет көрсету" концепті ретінде түсіндірді. адам кеңістік, бұл ретте самоустро-нясь. Барлық осы тәсілдер бір-бірімен біріктірілген идея-сәулет формасы болуы керек өзгерту мүмкіндігі.

Принциптері меншік негізінде жобалау сәулеттің орындаушылық қабілеті, әртүрлі құрылымдардың бір мезгілде болуы: кеңістіктік, техникалық, әлеуметтік, эстетикалық және т. б. осылайша, жабдықтар арасындағы шекаралар жойылады және эстетика, ғимарат және ландшафт, функция және форма, бұл ең маңызды жылжуымен түсінуде қазіргі заманның сәулет [8]. Перформативтілік өзгермелі, дамып келе жатқан сәулет өнерін құру мүмкіндігі болуы мүмкін болашаққа бағытталған орта аумақтарды дамыту. Табиғи ландшафтқа органикалық қосылуға деген ұмтылыс авторларды объектілерді құруға итермелейді, уақыт өте келе пластикалық, яғни қабілетті қызметтерге және уақыт талаптарына байланысты орындау. Функцияны сақтау кезінде өзгертуге болады шығармашылық идея, оны жаңаларына бейімдеу міндеттері. Бұл жағдайда автордың шығармашылық тұжырымдамасы мен әсері болады жазылған табиғи ландшафт сәулет (дизайнер) нысаны. Сәулет өнерінің заманауи дизайны қала ортасы бірнеше мәселелерді шешуге бағытталған. Әр түрлі архитектуралық орта теориялардың екі негізгі мағынасы бар: "бұл ғимараттар мен құрылыстар бейнесінің жиынтығы және олар түзетін кеңістіктер, сондай-ақ және жабдықтау жүйелерімен өзара байланысты" және "бұл заттық-заттық ортаның адаммен өзара байланысы" [9]. Архитектуралық орта, оның екпінді визальық элементтері бар, че ловектің психикалық жағдайына әсер ету, " оған тікелей әсер ететін нәрсе психосоматикалық Денсаулық, мінез-құлық, интеллектуалдық және әлеуметтік даму. Дұрыс жобаланған сәулет

ортасы адамның эмоционалды қабылдауына әдейі кіре алады және сол арқылы оның мінез-құлқына және психикасына әсер етеді [9]. Жарнамалық қала кеңістігінің ортасы да осы факторларды ескеруі керек. Қазіргі жарнамалық дизайн сіздің тікелей міндеттеріңізді ғана емес назар аудару, сонымен қатар көп болу ойластырылған шешуге қолдау қала тұрғындарының визуалды, психологиялық және эстетикалық жайлылығы. Қалыптастыру ақпараттық жайлылық (әңгіме ауызша және ауызша емес ақпарат туралы) қалалық ортаны қабылдаудың психологиялық аспектісін сапалы жақсартуға мүмкіндік береді. Қалалық ортаның имиджі қалыптасады таратылатын көптеген компоненттердің берілген ортаның бейнесі арқылы. Сәулетшілер мен дизайнерлер үшін сурет автордың бар шындық туралы нақты идеясы ретінде түсіндіріледі [11].

Мемориал погибшим жертвам Европы, Берлин (2005), автор: Питер Айзенман

Комплекс «Город музыки», Франция автор: Кристиан де Портзампарк 1995 г.

Стадион Птичьего Гнезда, Пекин, 2008., архитекторы Жак Херцог и Пьер Де Мерон

Ричард Мейер. Небоскреб в стилистике Баухауза в Тель-Авиве

"Архитектуралық саяхат идеясы әрқашан мағынамен байланысты кеңістік құру және қабылдау жүретін Мәдениет өрісі сәулет кеңістігіне әлеуметтік маңызды ақпаратпен біріктірілген нысандар " [13]. Демек, сәулет қоршаған орта ақпараттық базаны сақтайтын механизм ретінде әрекет етуі керек, "әлем бейнесіне сілтеме жасайтын ақпараттық факторды ескереді, және адам фактор байланыстыра отырып, физиология және вос приятию" [13]. Архитектуралық орта мен қалалық кеңістіктің мұндай жан - жақты орналасуы сәулетшілер мен дизайнерлердің алдына қойылған міндеттерді толығымен ескеруге мүмкіндік береді. Қалалық ортаны дамыту саласында: ғылыми - зерттеу жұмыстарын жүргізуді ұйымдастыру, мамандардың біліктілігін арттыру, еңбекті ұйымдастыру сапасы және соңғы нәтижеге әсер ететін өзге де факторлар үлкен маңызға ие болады.

Қорытындылай келе, қазіргі заманғы сәулет пен сәулет ортасының дизайнындағы шығармашылық тәсілдер жан-жақты және жан-жақты және жүйелі көзқарасты білдіретінін атап өткен жөн. Ассоциативтілік ұсынылған әлем бейнесін қабылдау автордың бейнелі тұжырымдамасы тұтынушы үшін бастапқыда қалыптастыруға арналған сәулет-құрылыс кеңістігіндегі сезімдер мен әрекеттердің сценарийі [14]. Сәулет-құрылыс саласында жүзеге асырылған әлеуметтік дизайн жайлылық сезімін қалыптастыруға және адамның негізгі қажеттіліктерін қанағаттандыруға арналған. Қалыптастырудағы заманауи тұжырымдамалық тәсілдер сәулет және дизайн құралдарымен қалалық орта тұтынушының сәулет және құрылыс кеңістігінің имиджін қалыптастыратын, өнімділікке қабілетті бейнелі тұжырымдамалар жасауға арналған өмір сүруге ыңғайлы табиғи-географиялық аумақтың бөлігі ретінде. Қазіргі қалалық орта үшін экологиялық таза және эргономикалық болу жеткіліксіз. Экологияны семиотикалық, сәулеттік және мәдени орта қолдайды [15]. Қазіргі адам үшін жайлылық ұғымы:

- көрнекі жайлылық;

- ақпараттық жайлылық (оның ішінде ақпарат экологиясы мен медиа-технологиялар кеңістігі туралы да сөз болады);
 - коммуникациялық жайлылық;
 - қауіпсіздік жайлылығы;
 - тұрақты даму жайлылығы;
 - аумақ брендінің жайлылығы (оның бірегейлігі, эксклюзивтілігі және маңыздылығы)
- Демек, қалалық ортаның бейнесі осы ұстанымдарды ескере отырып жасалуы керек.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Leatherbarrow D. Architecture's unscripted performance. Performative architecture: Beyond instrumentality / Branko Kolarevic and Ali Malkawi. N.Y.: Spon Press, 2005. 576 с.
2. Дуцев М.В. Современные авторские концепции архитектурно-художественного синтеза / Теория и история архитектуры, реставрация и реконструкция историко-архитектурного наследия // Известия КГАСУ. 2012. № 1 (19). С. 7–16.
3. Воронин К.М., Гаркави М.С., Пермьяков М.Б., Кришан А.Л., Матвеев В.Г., Федосихин В.С., Чикота С.И., Голяк С.А. Научные исследования, инновации в строительстве и инженерных коммуникациях в третьем тысячелетии // Вестник Магнитогорского государственного технического университета им. Г.И. Носова. 2009. № 2. С. 49–50.
4. Аристова А.В., Краснобаев И.В. Архитектурно-градостроительный брендинг территорий как ключевой фактор развития города // Известия КГАСУ. 2016. № 1 (35). С. 7–15.
5. Лэндри Ч. Креативный город. М.: Издательский дом «Классика XXI», 2011. 399 с.
6. Сабирова Э.И., Денисенко Е.В. Аспекты формирования города будущего XXI века // Известия КГАСУ. 2015. № 4 (34). С. 56–64.

UDP 712. 41.3

The Design of Everyday Things

Shaikhieva Aigerim

aigerms@mail.ru

L. N. Gumilyov Eurasian National University Student of the Department "Design and IG" of ENU,
Nur-Sultan, Kazakhstan
Scientific supervisor-Begimbay K. M.

Any person will feel stupid if they cannot figure out the interface of a simple thing: how to open a door, find a switch, turn on a stove. Former Apple vice president and one of the most influential designers in the world, Donald Norman, believes that bad design is to blame for user errors.

The article contains examples of the most ridiculous design decisions and rules that will help you avoid these types of mistakes. There are main principles from the book "The Design of Everyday Things" that every designer should remember.

Habits and arrangements

It is very difficult for people to get used to innovations in old systems: conditional agreements are violated and they have to learn something new. At the same time, no one cares about the advantages of the new system, only the fact of changes is important.

An example of how difficult it is to influence people's habits is the English measurement system with inches and feet. Almost the whole world has long switched to the metric system with centimeters and meters, but only the USA remained on the English one.

Changes upset people too much, who have to memorize a new system and purchase new tools and measuring devices. Such costs seem excessive. In fact, it is not as difficult to retrain as people think, and the tools are not so expensive, since the metric system is already widely used even in the United States.